

MONITOR CHIŃSKI

WRZESIEŃ 2016

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

WRZESIEŃ 2016

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

4-5 września: szczyt G20 w Hangzhou. W inauguracyjnym przemówieniu gospodarz spotkania przewodniczący Xi Jinping przyznał, że „naukowe i technologiczne innowacje” są kluczem do rozwoju, a Chiny „są świadome, że wiele sektorów ich gospodarki nie jest wystarczająco konkurencyjna, poza ich wielkim rozmiarem”. Chiny potrzebują odejść od modelu rozwoju na którym opierały się od lat – pochłaniającego surowce, kapitał i siłę roboczą nie będąc wystarczająco konkurencyjnym. Obecnie celem jest jakość a nie ilość. Przywódca ChRL zadeklarował ponadto, że w ciągu 5 lat Chiny zredukują konsumpcję wody i energii oraz emisję CO2 na jednostkę PKB o odpowiednio 23%, 15% i 18%. Zapowiedział również ograniczenie produkcji węgla i stali oraz promocję „zielonego wzrostu” gospodarczego. W przeddzień szczytu Barack Obama i Xi Jinping zobowiązali się do [ratyfikacji](#) Porozumień Paryskich z 2015 r. co stanowi istotny krok w celu przeciwdziałania ociepleniu klimatycznemu.

W czasie rozmów gros uwagi poświęcono najbardziej palącym problemom w sytuacji międzynarodowej: wojnie w Syrii, kryzysowi uchodźczemu, Półwyspowi Koreańskiemu, skutkom Brexitu oraz wojnie na Ukrainie. W komunikacie wydanym po Szczycie przywódcy państw reprezentujących 2/3 światowej populacji i odpowiedzialnych za 85% i 80% globalnej produkcji i handlu zadeklarowali wspólny wysiłek na rzecz innowacyjności jako nieodzownego elementu dla ożywienia wzrostu gospodarczego na świecie, który będzie przyjazny dla środowiska i posłuży tworzeniu nowych miejsc pracy oraz wyrównaniu globalnych nierówności. Należy jednak pamiętać, że retoryka solidarnego zaangażowania się we [współpracę](#) i wezwania do otwartości gospodarczej jest podkreślana przez grupę najbogatszych państw, w których nasilają się tendencje izolacjonistyczne (*vide*

SZCZYT G20 W HANGZHOU

Chiny były gospodarzem spotkania przywódców 19 najbogatszych państw

świata i UE po raz pierwszy w historii. Oprócz rozmów na temat najbardziej palących problemów w polityce międzynarodowej i określeniu innowacyjności jako klucza do przeciwdziałania spowolnieniu gospodarczemu na świecie padła ważna deklaracja.

Chiny i USA zapowiedziały ratyfikację Porozumień Paryskich z 2015 r.

Brexit), a ilość stosowanych mechanizmów protekcyjnych **rośnie**. W tym kontekście za dobry krok w kierunku większej otwartości rynku chińskiego należy uznać zapowiedź **publikacji** przez rząd w Pekinie „negatywnej listy” przemysłów, które będą zamknięte dla inwestorów zagranicznych. Obecnie lokalne rządy mogą wstrzymywać lub ograniczać skalę inwestycji w sektorach które nie zostały wyraźnie wskazane. Posunięcie to ma na celu szersze otwarcie rynku na inwestycje zagraniczne, ponieważ firmy planujące inwestycje poza wymienionymi w liście sektorami gospodarki nie będą musiały ubiegać się o rządową zgodę. Wśród 18 rodzimych branż wyłączonych z inwestycji zagranicznych znalazły się m.in. rybołówstwo, wydobywanie metali rzadkich, przemysł zbrojeniowy oraz firmy kurierskie rozwijające się wraz z ekspansją e-handlu.

7 września: dalszy spadek chińskich rezerw walutowych. W sierpniu poziom zagranicznych rezerw obniżył się o 15,89 mld USD, do poziomu 3,19 bln USD – najniższego od grudnia 2011 roku. Spadek spowodowany jest postępującym odpływem kapitału z Chin i interwencją chińskiego banku centralnego na rynku walutowym w celu stabilizacji RMB.

11 września: otwarcie pierwszego kolejowego połączenia towarowego z Chin do Afganistanu. Przejazd pociągu z wschodniego wybrzeża Chin (Haimen) do północnego Afganistanu (Hairatan) zajął dwa tygodnie, skracając znacząco czas transportu w porównaniu z drogowym szlakiem tranzytowym przez Pakistan. Chiny są największym inwestorem w Afganistanie, a nowy szlak kolejowy ma posłużyć intensyfikacji wymiany handlowej pomiędzy oboma krajami i zmniejszenie roli Pakistanu jako pośrednika.

13 września: zmiana na stanowisku sekretarza KPCh w Tianjinie. Dotychczasowy szef partii w Hubei Li Hongzhong zastąpił Huang Xingguo na stanowisku sekretarza KPCh w Tianjinie. Huang został usunięty pod zarzutem naruszenia dyscypliny partyjnej co oznacza oskarżenie polityka o korupcję. Nominacja Li zwiastuje również jego członkostwo w przyszłorocznym Politbiurze, ponieważ w ciągu minionych trzech dekad większość (6 na 7) sekretarzy w Tianjinie legitymowało się członkostwem w tym 25-osobowym kierowniczym gremium KPCh. Pod koniec sierpnia nastąpiły też zmiany na kierowniczych stanowiskach w **Chinach Zachodnich**. Dotychczasowy szef KPCh w Tybecie Chen Quanguo zastąpił Zhang Chunxiana na stanowisku sekretarza KPCh w Xinjiangu. Spekuluje się, że Zhang ma zostać przeniesiony na posadę zastępcy Przewodniczącego Grupy Kierowniczej ds. Budownictwa Partii (中央党建工作领导小组) w Pekinie, kierowanej przez szefa Centralnej Szkoły Partyjnej Liu Yunshana. Przesunięcie Zhanga trzeba odczytywać jako polityczną degradację i sygnał, że polityk ten straci miejsce w Politbiurze podczas zbliżającego się 19. Zjazdu KPCh. Jednocześnie należy się spodziewać, że jego miejsce w Politbiurze zajmie Chen Quanguo, ponieważ od 2004 r. każdy z szefów KPCh w Xinjiangu zasiada w tym

ściłym, kierowniczym gronie państwa. Bezpośrednie przenosiny sekretarza z Tybetu do Xinijangu są w blisko 70-letniej historii Chin komunistycznych wydarzeniem bezprecedensowym. **Łącznie** od kwietnia br. zostało wymienionych 17 z 31 sekretarzy podmiotów administracyjnych (najwyższego) szczebla prowincji.

20 września: konsolidacja chińskiego przemysłu stalowego. Prosperujący Szanghajski Baoshan Iron and Steel przejmie pogrążonego w długach rywala – Wuhan Iron and Steel. Transakcja ta uczyni Baosteel drugim największym producentem stali na świecie po indyjskim ArcelorMittal z siedzibą w Luksemburgu. Połączenie przez chiński rząd dwóch państwowych przedsiębiorstw obliczone jest na zwiększenie efektywności zarządzania i ograniczanie nadprodukcji w przemyśle stalowym. Podmiotami kolejnej dużej fuzji w ramach reformy branży stalowej mają zostać producenci z prowincji Liaoning: Angang Steel i Benxi Steel.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 września: Alibaba wejdzie do Polski? Według informacji podanych przez pismo „Komputer Świat”, w czasie berlińskich targów sprzętu elektronicznego IFA, Li Zhang – przedstawicielka Alibaba Group, ujawniła plany wejścia jej firmy na polski rynek, ponieważ Polska staje się dla chińskiego giganta w branży e-commerce najważniejszym obszarem w Europie Wschodniej. Zdaniem Li Zhang, do końca przyszłego roku Alibaba powinna mieć u nas oficjalne biuro, podobnie jak teraz w Niemczech czy Holandii – dwóch największych dla firmy rynkach Europy Zachodniej.

5 września: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Czech odrzuciło propozycję współpracy z Huawei. Decyzja w tej sprawie zapadła po informacjach dostarczonych przez Urząd Spraw Zagranicznych i Informacji – czeski wywiad, który sugeruje, że współpraca z chińską firmą telekomunikacyjną jest narażona na wysoki stopień ryzyka szpiegowskiej infiltracji. Dwa lata wcześniej na zagrożenie dla bezpieczeństwa Czech w kontekście współpracy z Huawei oraz ZTE wskazywał czeski kontrwywiad BIS, wskazując na możliwe powiązania obu firm z chińskimi służbami wywiadowczymi.

13 września: węgiersko-chiński swap walutowy. Umowa pomiędzy Narodowym Bankiem Węgier i jego chińskim odpowiednikiem została zawarta na okres trzech lat i opiewa na sumę 10 mld RMB (5,75 mld PLN). Poprzedni swap walutowy pomiędzy stronami został zawarty w 2013 r., również o wartości 10 mld RMB.

21 września: uruchomienie połączenia Air China między Pekinem i Warszawą. Od czerwca zeszłego roku do maja 2016 między Chinami a Warszawą podróżowało 106 tys. osób. To wzrost o 8,4 proc. w ujęciu rocznym. Zaplanowane są cztery rejsy w tygodniu: w poniedziałki, środy, piątki i soboty. Air China stała się tym samym drugim po PLL LOT przewoźnikiem oferującym bezpośrednie połączenia między stolicami Chin i Polski.

22 września: smartfony Xiaomi oficjalnie w Polsce. ABC Data, regionalny dystrybutor sprzętu IT i elektroniki użytkowej, został pierwszym oficjalnym partnerem Xiaomi w Unii Europejskiej. ABC Data najpierw skoncentruje się na dystrybucji smartfonów Xiaomi na polskim rynku. W przyszłości współpraca może objąć także inne unijne państwa Europy Centralnej i Wschodniej, na których dystrybutor działa bezpośrednio: Czechy, Estonię, Litwę, Łotwę, Rumunię, Słowację oraz Węgry. [Alex Wu](#), dyrektor Xiaomi odpowiedzialny za sprzedaż na Europę, podkreśla, że Xiaomi nie wchodzi bezpośrednio na polski rynek, jedynie nawiązuje współpracę z lokalnym dystrybutorem. To on zorganizuje zarówno sprzedaż, jak i serwis chińskich urządzeń.

27 września: polsko-chińskie konsultacje w Warszawie. Głównymi tematami rozmowy ministra Witolda Waszczykowskiego z wiceprzewodniczącym Komitetu Krajowego Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chińskiej Republiki Ludowej Wang Jiarui były: współpraca gospodarcza oraz zbliżający się szczyt „16+1”. Strona polska zachęcała chińskie firmy do udziału w przetargach na rozbudowę polskiej infrastruktury transportowej: drogowej, kolejowej, lotniczej i morskiej. Minister Waszczykowski przypomniał także o polskich staraniach o uzyskanie mandatu niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ na lata 2018-2019 oraz zwrócił się o poparcie przez stronę chińską zabiegów miasta Łódź o organizację tzw. małej wystawy Expo w 2022 r., poświęconej tematowi rewitalizacji miast. Szef polskiego MSZ wyraził również nadzieję na większą otwartość chińskiego rynku dla polskich produktów, co pozwoliłoby zmniejszyć rozmiar deficytu po stronie Warszawy. Import towarów i usług z Chin do Polski ponad siedmiokrotnie [przewyższa](#) eksport z Polski do Chin. Poszerzenie dostępu do rynku wschodniego partnera jest ważne przede wszystkim dla polskich producentów żywności, w tym m.in. dla sadowników, którzy muszą przechodzić kosztowne i żmudne procesy certyfikacji jabłek (nt. polskiego eksportu do Chin zob. [blog OSA](#)). Przed konsultacjami w Warszawie, **23 września** swą działalność rozpoczęło przedstawicielstwo Krajowej Rady Drobiarstwa. W ubiegłym roku polski eksport produktów drobiowych do Chin wyniósł 105 mln PLN. Nie jest to wartość, która znacząco wpłynie na zmniejszenie polskiego deficytu, jednak potencjał sprzedaży jest o wiele większy, zwłaszcza, że Polska jest obecnie jedynym dostawcą drobiu z Europy do Chin.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

6 września: uruchomienie towarowego połączenia kolejowego Chengdu-Istambuł. Przejazd liczącą 13 tys. km trasą zajmie 15-16 dni. Jest to pierwsze połączenie w ramach południowej nitki kolei Chiny-Europa, jego trasa do Turcji wiedzie przez Xinjiang, Kazachstan, Azerbejdżan i Gruzję, włączając przeprawę promową. Pierwszy skład zawierał 41 kontenerów towarów m.in. z Shenzhen i Szanghaju.

9-11 września: Siódme Plenum 12. Komitetu KPCh miasta Chengdu. W przemówieniu do członków lokalnych komórek partyjnych, sekretarz miasta Tang Liangzhi zwrócił przede wszystkim uwagę na cel rozwinięcia stolicy Syczuanu jako jednego z Narodowych Miast Centralnych (Guojia Zhongxin Chengshi, 国家中心城市) pełniącego w Chinach Zachodnich rolę centrum gospodarczego, naukowo-technicznego, przemysłów kreatywnych, logistyczno-transportowego oraz kontaktów z zagranicą. Będzie to oznaczać stworzenie **megalopolis** w oparciu o dwa rdzenie (shuanghe gong xing, yi cheng duo shi, 双核共兴、一城多市): właściwe centrum miasta oraz tworzony od 2011 r. od podstaw, nowoczesny obszar miejski i przemysłowy Chengdu Tianfu New Area, które otoczone będą przez przyległe osiem miast satelickich, sześć miejskich centrów regionalnych, 10 małych miast i 68 miasteczek (xiaochengzhen, 小城镇) – siecią aglomerację o współczynniku urbanizacji wynoszącym 80%. Tę olbrzymią sieć miejską połączą rozległe arterie komunikacyjne: 1200 kilometrów torów kolejowych i dróg szybkiego ruchu. Transport publiczny w centralnym obszarze metropolii (Chengdu właściwe) ma docelowo stanowić 80% całego ruchu zmotoryzowanego, natomiast w strefie Tianfu 65%.

27 września: Chengdu w czołówce najbardziej innowacyjnych chińskich metropolii. Chiński potentat w branży nowych technologii Tencent opublikował ranking 50 chińskich miast pionierów przedsiębiorczości i innowacyjności. Stolica Syczuanu zajęła w prestiżowym rankingu szóste miejsce, wyprzedzając w pierwszej dziesiątce kolejno Chongqing, Tianjin, Nankin i Wuhan. Natomiast pierwszych pięć miejsc w zestawieniu zajęły kolejno Pekin, Szanghaj, Shenzhen (Guangdong), Hangzhou (Zhejiang) i Guangzhou (Guangdong).

KOMENTARZ

1. W agendzie Szczytu G20 w Hangzhou dominowała innowacyjność, jednak niebagatelne znaczenie mają decyzje dotyczące ochrony środowiska, które zostały zaanonsowane wspólnie przez Xi Jinpinga, Baracka Obamę i Ban Ki-moona 3 września w Pekinie, w przeddzień rozpoczęcia szczytu w Hangzhou. To bardzo ważny krok w kierunku urzeczywistnienia celów przyjętych przez 195 państw sygnatariuszy paryskiej Konwencji Klimatycznej, ponieważ stanie się ona wiążąca prawnie pod warunkiem ratyfikowania jej przez przynajmniej 55% krajów będących stronami porozumienia i wytwarzających co najmniej 55% globalnych emisji gazów cieplarnianych. Ponieważ USA i Chiny jako dwie największe gospodarki świata emitują łącznie blisko 38 % (odpowiednio 17.9% i 20%) światowego dwutlenku węgla pochodzenia antropogenicznego, dlatego wrześniowa decyzja wyraźnie przybliża osiągnięcie kwoty emisji wymaganej do uprawomocnienia się Konwencji. Decyzja Pekinu i Waszyngtonu jest kluczowa dla utrzymania wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie znacznie poniżej 2 stopni Celsjusza ponad poziom przedindustrialny i kontynuowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur do 1,5 stopnia. Jeśli porozumienia z Paryża wejdzie w życie, jego strony będą podlegać okresowym przeglądom realizacji zobowiązań co 5 lat, począwszy od 2023 r. Wspólną deklarację USA i Chin należy docenić tym bardziej, że w ostatnim czasie niewiele jest obszarów w których oba państwa współpracują, zwłaszcza w kontekście napiętej sytuacji na Morzu Południowochińskim gdzie interesy Chin i sojuszników Stanów Zjednoczonych znajdują się na wyraźnie kolizyjnym kursie. Retoryka dotycząca kontroli nad akwenem, którym rocznie przepływają towary o wartości 5 bln dolarów jest nieustannie podgrzewana: 29 września chińskie MON skomentowało ostatnią [zapowiedź](#) wspólnych amerykańsko-japońskich patroli na Morzu Południowochińskim jako „igranie z ogniem”. Po przylocie do Hangzhou prezydent Obama (inaczej niż pozostali przywódcy G20) został zmuszony do opuszczenia swojego samolotu bocznym wyjściem zamiast zostać powitany przez gospodarzy na czerwonym dywanie. Strona [amerykańska](#) starała się zbagatelizować sprawę jako wynik niezamierzonej pomyłki w technicznych ustaleniach z gospodarzami szczytu. Jednak odstępstwo od przyjętego w dyplomacji ceremoniału w kraju takim jak Chiny, w którym przywiązuje się ogromne znaczenie dla etykiety i rytuału należy odczytywać jako wyraźny gest symptomatyczny dla rosnącej asertywności Chin w stosunkach z USA. Co potwierdza konfrontacyjna reakcja chińskiej opinii publicznej na lotniskowy incydent.

2. Zwraca uwagę wysoka, szósta pozycja Chengdu w rankingu najbardziej innowacyjnych i sprzyjających przedsiębiorczości chińskich miast. Spośród metropolii położonych w Chinach Zachodnich i Środkowych w pierwszej dziesiątce znalazło się Chengdu (6), Chongqing (7) oraz Wuhan (prowincja Hubei). O ile nie dziwi fakt, że w czołówce chińskich innowatorów nadal dominują miasta z tradycyjnie najbardziej zaawansowanych w rozwoju, wschodnich obszaru państwa, to widać oznaki nadrobienia dystansu przez metropolie z części zachodniej: śródlądowe Chengdu i Chongqing wyprzedziły znany z innowacyjności nadmorski Tianjin.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

